

Rechtshistorische Courant

Inhoud Juli 2023

<i>Inhoud Juli 2023</i>	1
<i>Woord vooraf</i>	2
<i>In Memoriam</i>	3
<i>Recent verschenen</i>	4
<i>Call for Papers</i>	6
Call for papers – Arguing over Empire: Hugo Grotius, European Expansionism and Slavery (Deadline 31 augustus 2023)	6
Call for papers – 2023 volume ‘Rechtskultur, Shaping Europe’ (Deadline 30 oktober 2023)	6
Call for papers – Bijzonder nummer European Journal of English Studies (volume 29, 2025): “The Place of Race in Law & Literature” (Deadline 30 november 2023)	6
<i>Kalender</i>	7
7-8 december 2023 - ‘Wine & Institutions in the Ancient World’, Gent	7
6-7 juni 2024 - Arguing over Empire: Hugo Grotius, European Expansionism and Slavery, Dundee	7
<i>Varia</i>	8
Vrije Universiteit Amsterdam - Vacature promovendus Rechtsgeschiedenis	8
KU Leuven – Vacature doctoraatsbursaal koloniale rechtsgeschiedenis	8
Max Planck Frankfurt – Vacature doctoraatsstudent	8
Universiteit Gent – Vacatures doctoraatsstudenten “Rethinking emergency from a legal historical perspective: contexts, actors, practices 1914-2020’ (EMERGE)”	8
KU Leuven – ZAP-vacature tenure track in het domein van "datarecht" (50%) en contractueel werkleider Algemeen Rijksarchief (50%)	8
VUB - Vacature doctoraatsbursaal "Legal History and Construction History"	8

Woord vooraf

Waarde lezer,

Na het succesvol verlopen van de Belgisch-Nederlandse Rechtshistorische Dagen in Leuven (waarvoor nog eens dank aan de collega's daar), zullen vele lezers zich ongetwijfeld afvragen waar het volgende congres zal doorgaan. In 2025 zullen de Nederlandse en Belgische rechtshistorici te gast zijn in Nijmegen, een stad met een roemrijke traditie. Volgens heel wat historici is het zelfs de oudste stad van Nederland, maar we kunnen ons inbeelden dat de Maastrichtse collega's daar een andere mening over hebben. Richten we ons op de rechtsgeschiedenis, dan heeft Nijmegen ook voldoende redenen om trots te zijn. Hoewel het eerste experiment met een universiteit in de zeventiende eeuw niet lang duurde, liet het wel Gerard Noodt toe om zijn carrière als hoogleraar in Nijmegen te beginnen. De in 1923 opgerichte universiteit, nu bekend als een Radboud Universiteit, of korter RU, was wel een blijver. Omdat zoveel uitstekende rechtshistorici in Nijmegen gewerkt hebben, kunnen we die hier niet allemaal vermelden. Eén ervan willen we evenwel nog eens extra in de schijnwerper zetten: Bernard Hermesdorf – en dat niet zozeer omdat we wel eens publicaties van hem doorgenomen hebben. Hermesdorf was rector in 1943 toen de Duitsers eisten dat de Nederlandse studenten een loyaliteitsverklaring zouden ondertekenen. Hermesdorf weigerde echter heel principieel om de formulieren van de loyaliteitsverklaring door te geven aan de studenten. Het resultaat was dat slechts twee studenten uit Nijmegen de verklaring ondertekenden. Aan andere universiteiten kon dat oplopen tot een kwart. Ook daar is er dus nog steeds een overgrote meerderheid die zich verzette en vele van die studenten betaalden daarvoor een zware prijs, nl. dwangarbeid in Duitsland (zie daarover o.m. de interviews met Henk van der Linden en Felix Wubbe in Pro Memorie). Zelfs dan blijft de bijna unanieme afwijzing van de Duitse bezetting door Hermesdorf, zijn collega-hoogleraren en zijn studenten indrukwekkend. Minder bekend is dat Hermesdorf voor hij hoogleraar werd in Nijmegen, eerst hoogleraar was in Leuven. Dankzij onze gastheren in 2025, Corjo Jansen en Vincent Van Hoof, volgen de Belgisch-Nederlandse dus in de voetsporen van Hermesdorf en verhuizen zij ook van Leuven naar Nijmegen. Ook al houden ze in Nijmegen van vierdaagse activiteiten, zullen de rechtshistorische dagen zoals steeds een tweedaags congres zijn. Op welke dagen het congres juist zal doorgaan, zullen we nog meedelen in een van de volgende nummers van de Courant.

De hoofdredacteur

Dirk Heirbaut

Redactie

Filip Batselé

Amber Gardeyn

Pieterjan Schepens

Jasper Van de Woestijne

Florenz Volkaert

In Memoriam

Vol spijt delen we hieronder het overlijdensbericht van professor Gunter Wesener. Onze steun gaat uit naar zijn familie, vrienden en naaste collega's.

Sehr geehrte Kolleginnen und Kollegen!

Werte Damen und Herren!

In tiefer Trauer und inniger Verbundenheit gibt der Fachbereich Römisches Recht der Universität Graz den Tod von em. Univ.-Prof. Dr. Gunter Wesener bekannt.

Gunter Wesener hat Zeit seines Lebens mit Freude an der Universität Graz gewirkt. Er war mehrfach Dekan der Rechtswissenschaftlichen Fakultät und hat als Professor für Römisches Recht und Privatrechtsgeschichte der Neuzeit bedeutende Spuren in der internationalen Wissenschaft hinterlassen. Bei Generationen von Studierenden und beim akademischen Nachwuchs war er als inspirierender Lehrer äußerst beliebt und am Institut als bescheidener, höflicher sowie immer hilfsbereiter Mensch höchst geschätzt.

Die Verabschiedung findet am Mittwoch, 7. Juni, um 15.00 Uhr in der Feuerhalle in Graz statt.

Wir werden Prof. Wesener sehr vermissen und ihn stets in dankbarer und wertschätzender Erinnerung behalten.

Marlene Peinhopf für den gesamten Fachbereich

Recent verschenen

J. DE BROUWER, S. VANDENBOGAERDE, *Geschiedenis van de balie bij het Hof van Cassatie - 19e-20e eeuw-siècle - Histoire du barreau près la Cour de cassation*, KNOPS Publishing, ISBN 978-9-4603-5568-4, 2023, € 198,00.

Het derde boek uit de prestigieuze reeks *Cassatio*: “Geschiedenis van de balie bij het Hof van Cassatie: 19e-20e eeuw”; een hoogstaande, tweetalige uitgave die niet enkel historici zal aanspreken, maar ook juristen en beleidsverantwoordelijken zal weten te boeien.

Deze studie, verschenen op initiatief van de balie bij het Hof van Cassatie, overspant een periode van anderhalve eeuw. Het boek neemt een aanvang met de organieke wet op de gerechtelijke organisatie van 1832 en eindigt in de jaren 1980.

Wie de geschiedenis van de balie bij het Hof van Cassatie wil reconstrueren, ziet zich geconfronteerd met enkele uitdagingen. Wanneer de Duitsers in september 1944 de aftocht bliezen, brachten zij de koepel van het Justitiepaleis tot ontploffen. Het daaropvolgende vuur verteerde de bibliotheek en de archieven van de cassatiebalie. Het contrast met de periode na de Tweede Wereldoorlog kan niet groter zijn: de naoorlogse archieven zijn immers wel zorgvuldig bewaard.

De auteurs, professor *Sebastiaan Vandenbogaerde* (UAntwerpen en UGent), en professor *Jérôme de Brouwer* (ULB), nemen u mee doorheen een onthullende studie.

U kan [hier](#) reeds intekenen op het boek. Indien u dat vóór 14 juli 2023 doet, geniet u niet alleen van een korting, maar zal bovendien uw naam en functie in het boek worden opgenomen.

J. VELAERS, *Land zonder koning. Boudewijn, de abortuswet en de mini-koningskwestie*, Lannoo, ISBN 978 94 014 9245 4, 2023, € 29,99.

De mini-koningskwestie, een van de spannendste episodes in de recente Belgische politieke geschiedenis. Volg als vlieg op de muur van uur tot uur mee met een crisisoverleg van het hoogste niveau.

- Ooggetuigenverslagen van André Alen, de man die met de oplossing kwam, en Herman Van Rompuy, beide afgenomen vlak na de mini-koningskwestie.
- Een prangend politiek debat, dat vandaag nog even relevant is als 33 jaar geleden.

Dertig jaar geleden stierf Koning Boudewijn. Door zijn koningschap van meer dan veertig jaar groeide hij uit tot hét symbool van de natie: een vorst die het politieke reilen en zeilen van het land en het lief en leed van de bevolking deelde. Boudewijn ging ook de geschiedenis in als de Koning die op 30 maart 1990 een brief stuurde naar eerste minister Martens. Daarin deelde hij hem mee dat hij vanwege gewetensbezwaren de nieuwe abortuswet niet kon ondertekenen. Dag en nacht zochten de premier en de vicepremiers naar een oplossing en uiteindelijk stelden ze voor om de Koning 'in de onmogelijkheid om te regeren' te verklaren, zodat de ministers in zijn plaats de wet konden bekrachtigen. En zo gebeurde het ook. Er ging een schokgolf door het land. Het was 36 uur zonder Koning.

Land zonder koning biedt nu een unieke blik achter de schermen van een van de spannendste episodes uit de recente Belgische politieke geschiedenis. Jan Velaers vertelt wat er zich tijdens de crisis van dag tot dag en van uur tot uur heeft afgespeeld. Hij plaatst de abortuswet en Boudewijns gewetensnood in hun context en belicht de opmerkelijke constitutionele oplossing die toen is bedacht. Voor het minutieuze relaas maakt hij onder andere gebruik van twee nooit eerder gepubliceerde ooggetuigenverslagen, één van André Alen, de toenmalige secretaris van de ministerraad, en één van toenmalig CVP-voorzitter Herman Van Rompuy.

Meer info vindt u [hier](#).

Call for Papers

Call for papers – Arguing over Empire: Hugo Grotius, European Expansionism and Slavery (Deadline 31 augustus 2023)

Aan de Universiteit van Dundee organiseren Inge Van Hulle (KU Leuven en Max Planck Instituut, Frankfurt am Main), Martine van Ittersum (University of Dundee), Jacob Giltaij (University of Amsterdam), Jeroen Vervliet (Max Planck Instituut, Luxembourg), Marc de Wilde (University of Amsterdam) op 6 en 7 juni 2024 een tweedaagse workshop getiteld: “*Arguing over Empire: Hugo Grotius, European Expansionism and Slavery*”. Geïnteresseerden kunnen voor 31 augustus een voorstel van max. 300 woorden sturen naar M.J.Vanittersum@dundee.ac.uk en m.dewilde@uva.nl.

U kan de volledige call for papers [hier](#) raadplegen.

Call for papers – 2023 volume ‘Rechtskultur, Shaping Europe’ (Deadline 30 oktober 2023)

Shaping Europe is het thema van de jaargang 2023 van Rechtskultur. Met *Shaping Europe* willen de redacteurs zich richten op de wijze waarop wetgevers, rechtbanken en rechtsgeleerden door de eeuwen heen hebben bijgedragen aan verschillende concepten en verhalen over Europa en op de erfenis van deze verschillende opvattingen. De redactie verwelkomt bijdragen uit alle relevante wetenschapsgebieden met een maximale lengte van 100.000 tekens. Bijdragen moeten worden ingediend via rechtskultur@ur.de voor 30 oktober 2023.

Call for papers - Legal Unification through Jurisdiction? (Deadline 15 juli 2023)

In het kader van onderzoek naar juridische eenmaking door rechtbanken in Centraal-Europa is Martin Loehnig (Universiteit Regensburg) op zoek naar onderzoekers met kennis van het recht van de Centraal-Europese staten in het Interbellum. Geïnteresseerden kunnen [hier](#) meer lezen en desgevallend Martin Loehnig contacteren.

Call for papers – Bijzonder nummer European Journal of English Studies (volume 29, 2025): “The Place of Race in Law & Literature” (Deadline 30 november 2023)

Volume 29 van het European Journal of English studies legt zich toe op ‘The Place of Race in Law & Literature’. De gastredacteurs, Andrew Benjamin Bricker (Ghent University), Elise Wang (California State University, Fullerton), and Cedric Essi (Osnabrück University) doen dan ook een warme oproep aan alle geïnteresseerden om voor 30 november 2023 een voorstel in te dienen. Voor meer info kan u bij elk van de redacteurs terecht (andrew.bricker@ugent.be, elwang@Fullerton.edu, cedric.essi@uni-osnabrueck.de).

De volledige call for papers kan u [hier](#) raadplegen.

Kalender

7-8 december 2023 - 'Wine & Institutions in the Ancient World' , Gent

Op 7 en 8 december organiseren dr. Dimitri Van Limbergen (Universiteit Gent) en dr. Paulina Komar (UKS Warschau) een internationale conferentie over "Wijn en Institutionele kaders in de Oudheid." Met deze conferentie willen ze onderzoeken hoe wijn werd geproduceerd, verhandeld en geconsumeerd binnen dit soort institutionele kaders in het oude Middellandse Zeegebied, in het Oosten en het Westen, en van de Klassieke tot de Late Oudheid.

Meer info vindt u [hier](#).

6-7 juni 2024 - Arguing over Empire: Hugo Grotius, European Expansionism and Slavery, Dundee

Aan de Universiteit van Dundee organiseren Inge Van Hulle (KU Leuven en Max Planck Instituut, Frankfurt am Main), Martine van Ittersum (University of Dundee), Jacob Giltaij (University of Amsterdam), Jeroen Vervliet (Max Planck Instituut, Luxembourg), Marc de Wilde (University of Amsterdam) op 6 en 7 juni 2024 een tweedaagse workshop getiteld: "*Arguing over Empire: Hugo Grotius, European Expansionism and Slavery*".

Meer info volgt in een volgend nummer van de Courant.

Varia**Vrije Universiteit Amsterdam – Vacature promovendus Rechtsgeschiedenis**

De vrije universiteit Amsterdam is op zoek naar een doctoraatstudent voor het project: “Een analyse van de pluraliteit van juridische bronnen in de vroegmoderne juridische praktijk van het Hof van Friesland.” Meer info vindt u [hier](#).

KU Leuven – Vacature doctoraatsbursaal koloniale rechtsgeschiedenis

De vacature voor het doctoraatsbursaal aan de KU Leuven omtrent koloniale rechtsgeschiedenis is opnieuw opengesteld. Meer info vindt u [hier](#).

Max Planck Frankfurt – Vacature doctoraatsstudent

Het Max Planck-Instituut voor Rechtsgeschiedenis en Rechtstheorie in Frankfurt is op zoek naar een doctoraatsstudent die zal werken rond gelijke lonen in de Beneluxlanden in de periode 1952-1973. Meer info vindt u [hier](#).

Universiteit Gent – Vacatures doctoraatsstudenten “Rethinking emergency from a legal historical perspective: contexts, actors, practices 1914-2020’ (EMERGE)”

Het Instituut voor Rechtsgeschiedenis van de Universiteit Gent is op zoek naar 5 doctoraatsstudenten omtrent het thema “Rethinking emergency from a legal historical perspective: contexts, actors, practices 1914-2020 (EMERGE)” in het kader van een ERC Consolidator Grant onder het promotorschap van Cosmin Cercel. Meer info vindt u [hier](#).

KU Leuven – ZAP-vacature tenure track in het domein van "datarecht" (50%) en contractueel werkleider Algemeen Rijksarchief (50%)

De KU Leuven heeft een openstaande halftijdse ZAP-vacature die gekoppeld is aan een halftijdse functie van contractueel werkleider bij het Algemeen Rijksarchief. Meer info vindt u [hier](#).

VUB – Vacature doctoraatsbursaal "Legal History and Construction History"

De VUB heeft een vacature voor een doctoraatsstudent binnen het EOS onderzoeksproject, Construction History, Above and Beyond. What History Can Do for Construction History. Meer info vindt u [hier](#).

De voorgaande nieuwsbrieven kan U vinden op: www.rechtsgeschiedenis.be. Deze boodschap is U toegezonden omdat uw emailadres voorkomt in de lijst van ca. 400 rechtshistorische belangstellenden die bijgehouden wordt door het Instituut voor Rechtsgeschiedenis van de Universiteit Gent. Komt uw naam bij vergissing in deze lijst voor en wilt U geen verdere mails over rechtsgeschiedenis ontvangen, stuur dan een e-mail naar [de redactie](mailto:de.redactie). Uw naam zal dan uit de lijst verwijderd worden. Mogen wij de abonnees van de nieuwsbrief vragen steeds de wijziging van hun emailadres mee te delen.

Wilt U bepaalde vragen, mededelingen of aankondigingen van congressen, boeken e.d. over rechtsgeschiedenis of Romeins recht via deze nieuwsbrief laten verspreiden, mail dan naar: courant@ugent.be. Omdat wij graag ervoor zorgen dat de Courant piekfijn uitziet, maken we die altijd een paar dagen eerder op. Berichten die op de voorlaatste en laatste dag van de maand toekomen, komen daardoor niet in meer de eerstvolgende courant, maar in de daaropvolgende Courant. Hou daar dus rekening mee als u een mededeling hebt voor de Courant.